

ГРА ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ОВОЛОДІННЯ НАВИЧКАМИ ПИСЬМА

Купіна Ірина Олександрівна,

к.філол.наук, доцент

Серікова Тетяна Юріївна,

студентка

Харківський національний педагогічний університет

імені Г. С. Сковороди

м. Харків, Україна

Вступ. / Introductions. Одним з ефективних засобів розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку є гра. Залучення гри в контекст урочних та позаурочних занять сприяє підвищенню якості патріотичного виховання людини-громадянина, інтегрованого в суспільство, особливо це актуально сьогодні. Гра – це дитячий світ, наповнений безліччю цікавих ідей, казок, незвичайних думок, питань, запитань. У цьому середовищі дитина почувається затишно, вона росте, розвиває свої здібності, мислить, спілкується з однолітками, упізнає їх і себе в суспільстві. За допомогою гри дитина розвивається як розумово, так і фізично. Гра є ефективним засобом виховання дітей, важливим чинником, що впливає на процес формування їхніх особистісних якостей і виконує важливі функції соціалізації, за допомогою гри можна підготувати дитину до оволодіння навичками письма.

Практичний результат використання педагогічного потенціалу дитячої гри тим вище, чим глибше педагог осмислить сутність цього феномена, методи організації ігрової діяльності дітей.

Мета роботи. / Aim. Виявлення та аналіз можливостей використання гри в практиці підготовки дитини до оволодіння навичками письма.

Матеріали та методи. / Materials and methods. Вивчення та аналіз психолого-педагогічної літератури, педагогічне спостереження; педагогічний експеримент. Було проведено визначення в групі дітей молодшого шкільного віку рівня розвитку дрібної моторики руки, а потім експериментальну перевірку

комплексних педагогічних впливів, спрямованих на формування навичок письма засобами гри.

Дослідженням зазначеної проблеми займалися такі науковці, як А. Богуш, М. Вашуленко, К. Карасьова, В. Котирло, С. Литвиненко, Н. Маліновська, Л. Філатова, І. Цєпова.

Гра є сильним знаряддям навчання та виховання в руках педагога професіонала, завдання якого – підібрати такі ігри, які не лише захоплюватимуть дітей, а й виховуватимуть, розвиватимуть та навчатимуть їх.

Грою можна спрямовувати дитину, сприяти формуванню в неї позитивного досвіду. Процес гри є ефективним засобом для налагодження контактів у колективі, розвитку комунікабельності. Багато ігор викликають почуття змагання, бажання бути лідером. Педагог при цьому може скоригувати процес так, щоб він сприяв формуванню почуття співпереживання, толерантності та інших позитивних якостей.

Дорослим часом здається, що гра – це просте безтурботне заняття. Проте ігрова діяльність потребує величезних зусиль від дитини. Дитина, граючи, віддає максимум енергії, фізичних та розумових сил. Гра тренує витримку, волю, самостійність, відповідальність, уважність, є повноцінним соціальним процесом діяльності, це необхідний складник розвитку особистості. Роль гри в соціалізації важко переоцінити. Гра не лише урізноманітнює процес навчання та виховання, створює сприятливу обстановку, але й розвиває психічні процеси дитини, зокрема мислення, уяву, увагу, пам'ять, мову. Гра допомагає дитині зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки.

Формування інтересу до графічних вправ необхідно розпочинати в ігровій формі. Завдання потрібно підбирати так, щоб вони дозволяли кожній дитині поступово, без навантаження, з урахуванням індивідуальних особливостей, підготуватися до цього виду діяльності.

Сформованість навичок письма сприяє інтелектуальному розвитку, готує дитину до оволодіння навичкою письма на високому рівні й у майбутньому допомагає уникнути проблем у навчанні.

Досвід показує, що діти молодшого шкільного віку відчують труднощі при оволодінні навичками письма, оскільки це складна навичка, що містить виконання тонких координованих рухів руки. Письмо вимагає від дитини злагодженої роботи м'язів усієї руки, розвиненої довільної уваги та зорового сприйняття. Від рівня розвитку дрібної моторики залежить почерк людини.

Одним із критеріїв готовності дитини до навчання в школі є розвиток загальних рухів, зокрема спритності, точності, координації, швидкості й моторики рук, якщо дитина підготовлена до письма, то зазвичай вона має гарну пам'ять, уяву, концентрацію уваги й чітке зв'язне мовлення, уміє розмірковувати та логічно мислити.

Щоб розвинути дрібну моторику рук у молодших школярів, потрібно проводити щоденні заняття з дитиною: завдання та вправи, спрямовані на розвиток моторики пальців рук, зокрема пальчикова гімнастика, пальчикові ігри, малювання за трафаретами, шаблонами, фігурними лінійками, графічні вправи, ігри з розвитку тактильних відчуттів, ліплення, аплікація, конструювання з паперу, вишивання, ігри з конструктором, мозаїка.

Результати та обговорення. / Results and discussion. На основі аналізу результатів констатувального етапу експерименту дійшли висновку, що більшість дітей молодшого шкільного віку мають низький та середній рівні розвитку дрібної моторики рук, що негативно позначається на якості формування навичок письма.

Формувальний етап експерименту мав на меті збагачення графічного досвіду дітей молодшого шкільного віку засобами гри. У сучасній оцінці навчання дітей зазначеного віку наголошується на значущості використання гри, що робить навчання більш цікавим, створює передумови для підвищення довільної уваги, глибокого оволодіння знаннями.

Аналіз помилок, яких припускалися діти, дав нам змогу виділити низку суттєвих чинників, що найбільшою мірою впливають на формування навичок письма: недостатній розвиток координації руху руки, просторового сприймання, дрібних м'язів кисті.

Позитивним результатом застосування гри в навчанні письма дітей молодшого шкільного віку є значне зниження в дітей перенавантаження й стомлюваності, що постійно супроводжують дитину в процесі навчання за традиційною методикою, коли монотонне й одноманітне написання елементів літер потребує великих фізичних, розумових і нервових сил.

Висновки. / Conclusions. Отже, важливо відзначити, що гра, як одним із головних засобів навчання й виховання дитини, сприяє оволодінню навичками письма. Ефективність і результативність роботи з формування навичок письма в дітей підвищуються за умови чітко сформульованої мети, постановки ключових завдань, а також дотримання певних принципів і специфіки володіння навичками письма на високому рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богуш А. М., Маліновська Н. В. Перші кроки грамоти: передшкільний вік: навч. посіб. Київ, 2019. 424 с.
2. Цєпова І. Використання художньо-зорових образів у навчанні письма шестилітніх першокласників. Початкова школа. 2005. № 8. С. 60-61.